

ПОЛАЗНЕ ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ НАЦРТА ЗАКОНА О ИСТОПОЛНИМ ЗАЈЕДНИЦАМА

Садржина закона

Члан 1

Овим законом уредују се истополне заједнице (у даљем тексту: заједнице), основна начела регулисања, склапање и престанак, поступак и услови за регистрацију такве заједнице, дејства и правне последице регистрације. имовински односи, заштита од насиља у заједници,

Појам истополне заједнице

Члан 2

Истополна заједница је заједница породичног живота два пунолетна лица истог пола која је регистрована пред надлежним органом јавне власти у складу са одредбама овог закона. Изрази који се користе у овоме Закону и прописима који се доносе на темељу њега, а који имају родно значење, без обзира на то јесу ли наведени у мушком или женском роду, обухватају без дискриминације лица женског и мушког пола.

Начело равноправности

Члан 3

Истополна заједница се заснива на начелима равноправности, узајамног поштовања, међусобног помагања и уважавања партнера.

Заштита од насиља

Члан 4

Забрањен је сваки облик насиља у истополној заједници. Превенција, санкционисање и сузбијање свих врста насиља у заједници, спроводи се у складу са законом којим се уређује заштита од насиља у породици.

Забрана дискриминације

Члан 5

Забрањена је свака дискриминација по основу истополне заједнице. Забрана и заштита од дискриминације, као и промоција равноправности партнера остварује се у складу са посебним законом.

СКЛАПАЊЕ ИСТОПОЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Члан 6

Истополна заједница се заснива изјавом регистрованом код матичара воље два лица истог пола којима се изражава пристанак за склапање истополне заједнице у циљу остваривања заједнице породичног живота.

Претпоставке за неваљаност истополне заједнице

Члан 7.

Истополну заједницу не може склопити особа неспособна за расуђивање.

Истополну заједницу не могу склопити крвни сродници у правој линији, а од сродника у побочној линији заједницу не могу склопити: рођени брат и сестра, брат и сестра по оцу или мајци, стриц и синовица, ујак и сестричина, тетка и братанац, тетка и сестрић, деца рођене браће и сестара, те деца браће и сестара по оцу или мајци.

Члан 8

Сродство засновано усвојењем (адоптивно сродство) представља сметњу за склапање истополне заједнице на исти начин као и крвно сродство.

Истополну заједницу не могу склопити тазбински сродници у првом степену праве линије: свекар и снаха, зет и ташта, очух и пасторка те маћеха и пасторак.

Сходна примена других закона

Члан 9

На питања везана за регулисање истополне заједнице која нису уређена овим законом, сходно се примењују одредбе закона којим се уредују породични односи које се односе на услове за закључење брака, избор рада и занимања, место становања и заједничко домаћинство, издржавање, склапање истополне заједнице држављана Србије који жие у иноостранству пред допломатско конзуларним представништвима Републике Србије, као и на поступке у вези поништења и раскида истополне заједнице сходно се примењују одредбе закона којим се уређују породични односи.

Пријава намере за закључење истополне заједнице

Члан 10

Особе која намеравају да ступе у истополну заједницу подносе пријаву за закључење заједнице органу локалне самоуправе надлежном за вођење регистра истополних заједница.

Уз пријаву, особе из става 1 овог члана подносе извод из матичне књиге рођених за сваког од њих, а кад је то потребно, и друге исправе.

Провера испуњености услова за закључење истополне заједнице

Члан 11.

На основу изјава лица која желе да ступе у заједницу, приложених исправа, а по потреби и на други начин, службеник органа локалне самоуправе надлежног за вођење регистра

истополних заједница (у даљем тексту: матичар) утврдиће да ли су испуњени услови за закључење партнерства.

Ако утврди да нису испуњени услови за закључење истополне заједнице прописани овим законом, матичар ће усмено саопштити подносиоцима пријаве да не могу закључити партнерство и, у року од три дана од тог саопштења, донети решење о одбијању пријаве за закључење заједнице.

Против решења из става 2 овог члана подносиоци пријаве могу изјавити жалбу у року од осам дана од дана пријема решења, у складу са Законом о општем управном поступку
Одлучивање о жалби обавезно је у року од пет дана од дана пријема жалбе.

ЗАКЉУЧЕЊЕ и ПРЕСТАНАК ИСТОПОЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Датум и час закључења истополне заједнице

Члан 12

Датум и час закључења истополне заједнице одређује матичар у споразуму са лицима која желе да закључе заједницу.

Повлачење пријаве за закључење заједнице

Члан 13

Ако се један или обе особе који су поднели пријаву за закључење заједнице не појаве у договорено време, а изостанак не оправдају, сматраће се да је пријава повучена.

Чин закључења истополне заједнице

Члан 14

Истополна заједница се закључује пред матичарем, на свечан начин, у службеној просторији пригодно уређеној за ту намену.

Изузетно од става 1 овог члана, матичар може дозволити да се заједница закључи и на неком другом прикладном месту, ако то партнери захтевају и за то наведу оправдане разлоге.

Закључењу заједнице присуствују оба будућа партнера, одборник локалне самоуправе кога скупштина одреди, два сведока и матичар.

Сведок приликом закључења партнерства може бити свако пословно способно лице.

Поступак закључења истополне заједнице

Члан 15

Закључење заједнице почиње утврђивањем идентитета будућих партнера.

Матичар проверава да ли су закључењу заједнице приступили подносиоци пријаве и да ли су испуњени законом прописани услови за пуноважност њихове заједнице.

Кад утврди да су испуњени услови за закључење партнерства и да нема приговора, матичар ће упознати будуће partnере са одредбама овог закона о њиховим правима и

дужностима.

Матичар ће питати будуће партнере појединачно да ли пристају да међусобно закључе истополну заједницу.

Члан 16

Приликом закључења заједнице партнери могу да се споразумеју да:

- 1) сваки задржи своје презиме;
- 2) као заједничко презиме узму презиме једног од њих;
- 3) као заједничко презиме узму оба њихова презимена;
- 4) само један од њих свом презимену дода и презиме другог партнера.

У случају из става 5 тачка 3 овог члана, партнери ће одлучити које ће се презиме употребљавати на првом мјесту.

Члан 17

После датих сагласних изјава о закључењу заједнице, матичар проглашава да је партнерство закључено.

Упис закључене истополне заједнице

Члан 18

Закључено партнерство матичар уписује у регистар истополних заједница који се води у општини у којој је партнерство закључено, истог дана кад је заједница закључена.

Приликом закључења заједнице у регистар партнерстава потписују се партнери, сведоци и матичар.

Одмах по закључењу заједнице, партнерима се издаје извод из регистра истополних заједница.

Престанак истополне заједнице

Члан 19

Заједница престаје смрћу партнера, проглашењем несталог партнера умрлим, поништењем и раскидом.

Ако је партнер проглашен умрлим, заједница престаје даном који је по правоснажној одлуци суда утврђен као дан његове смрти.

Заједница престаје поништењем и раскидом кад одлука суда о поништењу, односно раскиду заједнице зпостане правоснажна.

Раскид истополне заједнице

Члан 20

Партнер може тражити раскид истополне заједнице ако су партнерски односи озбиљно и трајно поремећени или кад се из других разлога не може остварити сврха заједнице.

Раскид партнерства може тужбом суду захтевати један партнер, а оба партнера споразумним предлогом.

Члан 21

Суд ће раскинути животно партнерство: на споразумни предлог животних партнера, ако утврди да су односи тешко и трајно поремећени или ако је од престанка животне заједнице протекла година дана.

Члан 22

Изузетно, истополна заједнице може се раскинути давањем споразумне изјаве код матичара, под условом да у тој заједници не живи малолетно дете.

Уз предлог за споразумни раскид заједнице, партнери су дужни да суду поднесу писани споразум о деби заједничке имовине.

Достављање одлуке суда матичару

Члан 23

Одлуку о раскиду заједнице и одлуку о поништењу заједнице суд доставља матичару, ради уписа у регистар истополних заједница, по правилу у електронској форми.

ПРАВНЕ ПОСЛЕДИЦЕ ИСТОПОЛНЕ ЗЈЕДНИЦЕ

Опша права и обавезе

Члан 24.

Истополни партнери споразумно и заједнички одлучују о свим питањима од значаја за заједнички живот.

Истополни партнери имају право на заштиту приватности породичног живота и право на међусобно заједништво.

Истополни партнери имају обавезу међусобног помагања и пружања неге/старања и помоћи у случају болести.

Партнери истополне заједнице имају једнака процесна права и статус у свим судским и управним поступцима као и брачни другови.

Права и обавезе партнера истополне заједнице у случају лишења слободе и у току болничког лечења

Члан 25

Партнер истополне заједнице који је лишен слободе и налази се у притвору или је на издржавању казне затвора има исто право на примање пакета, посете и посете у посебним просторијама свог партнера као и брачни супружник, у складу са законом којим се уређује извршење притвора и казне затвора. Prava i obaveze partnera istopolne zajednice u slučaju bolničkog lečenja

Члан 26

Партнер истополне заједнице који је хоспитализован има исто право на посету свог партнера као и брачни супружник, у складу са законом који одређује услове

хспитализације.

Члан 27

Ради заштите интереса и добробити свог партнера истополне заједнице, који није способан дати пристанак на било који облик медицинске интервенције уређен посебним законским прописима, истополни партнери имају једнака права и обавезе као и брачни другови.

Члан 28

Неповољно поступање при остваривању права и обавеза из овога члана у пракси које је настало због чињенице да је заједница особа истог пола представља дискриминацију на основу сексуалне оријентације.

Лична права патнера истополне заједнице

Избор презимена

Члан 29.

Приликом склапања истополне заједнице особе које намеравају склопити истополну заједницу могу се споразумети: да свако задржи своје презиме, да као заједничко презиме узму презиме једног од њих, да као заједничко узму оба презимена и одлуче које ће презиме употребљавати на првом, а које на другом месту, да сваки од њих уз своје презиме узме и презиме истополног партнера и одлучи које ће бити на првом, а које на другом месту.

Издржавање у оквиру истополне заједнице

Издржавање

Члан 30.

Издржавање је дужност и право чланова истополних заједнице а под посебним условима и деце једног од партнера родитеља те деце и другог партнера.

На издржавање партнера у истополној заједници на одговарајући начин се примењују одредбе посебног закона којим се уређују породични односи, а односи се на издржавање брачних супружника.

Издржавање детета партнера истополне заједнице

Члан 31

Партнер је дужан да издржава дете другог партнера ако дете нема сродника који су по закону којим се уређују породични односи дужни да га издржавају или сродници немају могућности за то.

Обавеза партнера да издржава дете другог партнера постоји и после смрти родитеља детета, ако је до смрти тог родитеља између другог партнера и детета постојала заједница живота.

Ако је истополна заједница између родитеља детета и другог партнера поништена или раскинута, обавеза партнера да издржава дете другог партнера престаје.

ИМОВИНСКИ ОДНОСИ

Имовина партнера

Члан 32

Партнери истополне заједнице могу имати посебну и заједничку имовину.

Посебна имовина

Члан 33

Посебну имовину чини имовина коју је партнер стекао пре закључења истополне заједнице, као и имовина коју је стекао у току трајања заједнице, наслеђем, поклоном или другим облицима бестеретног стицања.

Сваки партнер самостално управља и располаже посебном имовином, ако се партнери нису друкчије договорили.

Право на сразмерни удео увећане имовине

Члан 34

Ако је током трајања истополне заједнице дошло до незнатног увећања вредности посебне имовине једног партнера, други партнер има право на потраживање у новцу сразмерно свом доприносу.

Ако је током трајања истополне заједнице дошло до знатног увећања вредности посебне имовине једног партнера, други партнер има право на удео у тој имовини сразмерно свом доприносу.

Заједничка имовина

Члан 35

Заједничку имовину чини имовина коју су партнери стекли радом у току трајања истополне заједнице, као и приходи из те имовине.

У заједничку имовину улазе и приходи од посебне имовине који су остварени радом партнера, као и имовина стечена игром на срећу, осим ако је у ту игру један партнер улагао посебну имовину.

Упис права на имовину

Члан 36

Права партнера истополне заједнице на заједничкој имовини у смислу овог закона уписују се у земљишне књиге непокретности и друге одговарајуће регистре имовине на име оба партнера као њихова заједничка имовина са неодређеним деловима.

Ако је у земљишне књиге и друге одговарајуће регистре имовине уписан као власник заједничке имовине само један партнер, сматраће се као да је упис извршен на име оба партнера, ако до уписа није дошло на основу писаног уговора закљученог између партнера.

Члан 37

Ако су у земљишне књиге непокретности и друге одговарајуће регистре имовине уписана оба партнера као сувласници на одређеним деловима, сматраће се да су на овај начин извршили деобу заједничке имовине.

Ограничење располагања заједничком имовином

Члан 38

Својим делом у неподељеној заједничкој имовини партнер истополне заједнице не може самостално располагати, нити га може оптеретити правним послом међу живима.

Одговорност партнера за сопствене обавезе

Члан 39

За сопствене обавезе преузете пре или после закључења истополне заједнице одговара партнер који их је преузео својом посебном имовином, као и својим уделом у заједничкој имовини.

Одговорност партнера истополне заједнице за обавезе према трећим лицима

Члан 40

За обавезе које један партнер преузме према трећим лицима ради подмирења текућих потреба заједнице, као и за обавезе које по прописима терете оба партнера, одговарају партнери солидарно заједничком и својом посебном имовином. Партнер који из своје посебне имовине испуни солидарну обавезу, има право да захтева да му други партнер накнади део обавезе који пада на њега.

Уговор о имовини партнера

Члан 41

Партнери током трајања истополне заједнице или пре закључења заједнице могу своје имовинске односе на постојећој или будућој имовини уредити уговором о имовини партнера.

Уговор о имовини партнера закључује се у писаној форми и мора бити оверен код нотара, који је дужан да пре овере партнерима прочита уговор и упозори их да се њиме искључује законом утврђен режим заједничке имовине.

Уговор о имовини партнера који се односи на непокретности уписује се у земљишне књиге непокретности.

Управљање и деоба заједничке имовине

Члан 42

На питања у вези управљања и деобе заједничке имовине партнера, која нису уређена овим законом, сходно се примењују одредбе закона којим се уређују породични односи.

Право на наслеђивање

Члан 43

На питања у вези наслеђивања партнера истополне заједнице примјењују се одредбе закона којим се уређује наслеђивање, при чему је партнер истополне заједнице у праву наслеђивања изједначен са брачним супружником.

ПОРЕЗИ

Члан 44

Истополна заједница има иста права и обавезе као и брачна заједница у погледу било које законом или подзаконским прописом прописане обавезе, права или повластице, која се односи на пореска или слична фискална давања.

Члан 45

Забрањено је неповољније поступање према партнерима истополне заједнице у погледу обавеза, права или повластица, које се односе на порезна или слична фискална давања од оног које је омогућено брачним заједницама.

Порез на промет непокретности

Члан 46

Порез на промет непокретности код наслеђивања, поклона и у другим случајевима стицања непокретности без накнаде не плаћа партнер истополне заједнице ако:

- 1) је извршен промет непокретности између партнера за време трајања истополне заједнице;
- 2) наслеђује имовину партнера - оставиоца са којим је живео у партнерству до момента смрти партнера;
- 3) поклонопримац - на имовину која му је уступљена у оставинском поступку, коју би наследио да се наследник - поклонодавац одрекао наслеђа.

ПЕНЗИЈА

Члан 47

У случају смрти осигураника или корисника пензије под чланом његове породице, осим лица утврђених прописима којима се уређује мировинско осигурање, сматра се и:

- партнер истополне заједнице
- дете које партнер издржава

Положај истополних заједница у пензионом осигурању допуштено је мењати прописима

којима се уређује пензионо осигурање, поштујући притом гарантовање забране неповољнијег поступања према истополним заједницама у погледу права и обвеза које се односе на пензионо осигурање од оног које остварују брачне заједнице.

ДРУГА ПРАВА ПО ОСНОВУ ИСТОПОЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Члан 48

Истополна заједница се изједначава са брачном заједницом у погледу признавања других права и слобода која припадају брачним друговима, а посебно у погледу права из радног односа, коришћења јавних услуга, боравка на територији Републике Србије партнера који је страни држављанин, признавања истополних заједница регистрованих, односно заснованих у иностранству, међународне заштите и стицања држављанства.

Права и обавезе у систему обавезног здравственог осигурања и здравствене заштите

Члан 49

Партнер истополне заједнице има право на здравствену заштиту и здравствено осигурање на начин, по поступку и у обиму као брачни супружник и чланови његове уже породице, у складу са прописима из области здравствене заштите и здравственог осигурања.

Права из социјалне и дечје заштите

Члан 50

Партнери и деца коју партнери издржавају у складу са овим законом, имају право на социјалну и дечју заштиту као и брачни супружници и деца коју издржавају на начин, по поступку и у обиму утврђеним у складу са прописима из области социјалне и дечје заштите.

Право на накнаду неимовинске штете

Члан 51

У случају смрти или нарочито тешког инвалидитета партнера до које је дошло услед повреде права личности, суд може другом партнеру досудити правичну новчану накнаду за његове душевне болове, у складу са одредбама закона којим се уређују облигациони односи.

Партнери истополне заједнице, деца партнера и деца издржавана од партнера у истополним заједницама сматрају се члановима уже породице у смислу одредаба закона којим су уређени обавезне и имају право на правичну новчану накнаду неимовинске штете у случају смрти или особито тешког инвалидитета блиске особе.

РЕГИСТАР ИСТОПОЛНИХ ЗАЈЕДНИЦА

Члан 52

Регистар истополних заједница води се у облику јединствене централне писане и

електронске базе података о свим склопљеним истополним заједницама. У регистар истополних заједница уписују се истополне заједнице држављана Србије закључена у Србији или у другој држави, као и истополне заједнице странаих држављана закључене у Србији.

Регистар истополних заједница садржи:

Члан 53

- 1) основни упис: податке о партнерима - име и презиме, дан, месец, годину и место рођења, јединствени матични број, држављанство, занимање, пребивалиште и адресу стана; податке о закључењу истополне заједнице - дан, месец, годину и место закључења заједнице и изјаве партнера о презимену након закључења заједнице; податке о родитељима партнера - име и презиме и датум рођења; име, презиме и пребивалиште сведока приликом закључења партнерства; име и презиме матичара; име и презиме тумача, ако је приликом закључења партнерства било неопходно присуство тумача;
- 2) измену, допуну или брисање основног уписа: престанак партнерства - смрћу партнера, проглашењем несталог партнера умрлим, раскидом или поништењем партнерства; промену имена и презимена партнера, накнадне исправке грешака и друге промјене у вези са уписаним подацима.

Саставни део регистра истополних заједнице су исправе које су основ за упис података, као и измену, допуну и брисање података у том регистру.

На обраду података примјњују се прописи којима се уређује заштита личних података и информациона безбедност.

Вођење регистра истополних заједница

Члан 54

Регистар партнерстава води се за територију локалне самоуправе, а води га надлежни орган локалне самоуправе.

Регистар истополних заједница води се у писаној и електронској форми.

Регистар истополних заједница у писаној форми води се ручно на прописаном обрасцу.

Регистар истополних заједница у писаној форми се оверава на крају сваке календарске године и закључује са последњим редним бројем уписа у тој години.

Регистар истополних заједница у електронској форми саставни је дио Централног регистра становништва.

Члан 55

Образац и ближи начин вођења, овјеравања и закључивања регистра истополних заједница у писаној форми као и ближи начин вођења регистра истополних заједница у електронској форми прописује орган државне управе надлежан за матичне књиге (у даљем тексту: Министарство).

Члан 56

Регистар непосредно воде матичари.

Матичар сме исправити грешке које је приметио пре закључивања уписа у регистар.

Након закључивања уписа у регистар матичар сме извршити исправке на основу решења надлежног управног тела.

Чување

Члан 57

На чување и обнову личних података у регистру истополних заједница, сходно се примењују одредбе закона којим се уређују матичне књиге.

Употреба података

Члан 58

Подаци из регистра истополних заједница могу се користити у складу са законом којим се уређује заштита података о личности или на основу писане сагласности лица на које се подаци односе.

Податке из регистра истополних заједница може користити Министарство за повезивање тих података и података из других евиденција које води, као и за обављање других послова из своје надлежности.

Члан 59

Државни органи, органи локалне управе и други органи и правна лица која врше јавна овлашћења могу користити податке из регистра истополних заједница за обављање послова из своје надлежности, ако су за коришћење тих података овлашћени законом.

Подаци из регистра истополних заједница могу се користити за статистичке, научне, истраживачке и друге намене, у складу са законом, на начин којим се не открива идентитет лица.

Изводи и уверења

Члан 60

Изводе и уверења из регистра истополних заједница издаје матичар на основу података који се воде у регистру партнерстава.

Извод из регистра партнерстава садржи последње податке који су уписани у тај регистар до тренутка издавања извода.

Уверење које се издаје на основу података из регистра истополних заједница садржи поједине податке уписане у регистар истополних заједница или поједине чињенице о личном стању лица које проистичу из тих података.

Изводи и уверења издају се на захтев лица на које се упис односи, на захтев других лица ако имају његово овлашћење у писаној форми или ако су на то овлашћени законом.

У случају да лице на које се подаци односе није живо и да за живота није дало изричито овлашћење за давање својих личних података, изводи и уверења издају се само лицима која имају законски интерес за коришћење личних података умрлог лица и ако се томе неprotиве његови наследници одређени у складу са законом којим се уређује наслеђивање.

Извод из регистра партнерстава издаје се на обрасцу чији садржај и изглед прописује Министарство.

Право на увид у регистар истополних заједница

Члан 61

Право на увид у податке који су уписани у регистар истополних заједница има лице на које се подаци односе, као и лице које докаже постојање правног интереса.

Права партнера истополних заједница на заштиту података о личности

Члан 62

На заштиту података о личности партнера уписаних у регистар истополних заједница примењују се одредбе закона којим се уређује заштита података о личности.

НЕРЕГИСТРОВАНЕ ИСТОПОЛНЕ ЗАЈЕДНИЦЕ

Члан 63

Нерегистрована истополна заједница је заједница породичног живота дв лица истог пола, која нису склопиле истополно партнерство пред надлежним телом, ако заједница траје најмање три године и од почетка је испуњавала услове прописане за ваљаност истополне заједнице.

Постојање нерегистроване истополне заједнице доказује се на исти начин и под истим условима као и ванбрачна заједница, заједничком изјавом партнера нерегистроване истополне заједнице оверене код нотара.

У случају спора између партнера постојање нерегистроване истополне заједнице доказује се пред надлежним судом.

Члан 64

Неформална истополна заједница у погледу личних права, односа везаних уз децу и имовинских односа партнера истополне заједнице, осим права на преузимање презимена другог партнера, производи исте последице као и регистрована истополна заједница.

Члан 65

Неформална истополна заједница се у домену наслеђивања, пореског система, пензионог осигурања, система социјалне заштите, обавезног здравственог осигурања и здравствене заштите, права и обвеза из радних односа, приступа јавним и тржишним услугама производи исте последице који су посебним прописима којима се уређују та подручја, признати ванбрачној заједници.

ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Рок за доношење подзаконских аката

Члан 66

Подзаконски акти за спровођење овог закона донеће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Рок за оснивање регистра истополног партнерства

Члан 67

Регистар партнерстава у писаној форми и регистар партнерстава у електронској форми успоставиће се у року од годину дана од дана ступања на снагу овог закона.

Ступање на снагу и почетак примене закона

Члан 68

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику РС" примењиваће се након годину дана од дана ступања на снагу овог закона.